

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.9.30
KOM(2011) 596 galutinis

KOMISIJOS NUOMONĖ

2011.9.30

dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prašymų iš dalies keisti jo statutą

KOMISIJOS NUOMONĖ

2011.9.30

dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prašymų iš dalies keisti jo statutą

Atsižvelgiant į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 257 straipsnio pirmąją pastraipą ir 281 straipsnio antrąją pastraipą,

1. 2011 m. kovo 28 d. pateiktuose dviejuose prašymuose Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pasiūlė atlikti kelis jo statuto pakeitimus ir priimti reglamentą dėl Tarnautojų teismo *ad interim* teisėjų. Pirmąkart po Lisabonos sutarties įsigaliojimo šias nuostatas Europos Parlamentas ir Taryba turės priimti sprendami pagal įprastą teisėkūros procedūrą.
2. Siūlomi pakeitimai tam tikru mastu liečia visus tris teismus, kurie šiuo metu sudaro Europos Sąjungos Teisingumo Teismą: Teisingumo Teismą, Bendrąjį Teismą ir Tarnautojų teismą.
3. Dėl paties Teisingumo Teismo: pakeitimais siekiama įsteigti Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojo pareigybę ir nustatyti jam tenkančias užduotis (naujas 9a straipsnis ir 39 straipsnio antroji pastraipa), iš dalies keisti didžiosios kolegijos sudėtį (16 straipsnio antroji pastraipa), padidinti didžiajai kolegijai ir visos sudėties teismui priimant sprendimus posėdžiaujančių teisėjų kvorumą (17 straipsnio trečioji ir ketvirtoji pastraipos), panaikinti susipažinimo per teismo posėdį su teisėjo pranešėjo pateiktu pranešimu nuostatą (20 straipsnio ketvirtoji pastraipa).
4. Dėl Bendrojo Teismo: kadangi padidėjo darbo krūvis ir dėl to pailgėjo bylų nagrinėjimas, siūloma jo teisėjų skaičių padidinti iki 39 (48 straipsnis).
5. Dėl Tarnautojų teismo: Teisingumo Teismas prašo jį papildyti trim *ad interim* teisėjais, kurie galėtų pakeisti ilgą laiką negalinčius dalyvauti nagrinėjant bylą teisėjus (Statuto 62c straipsnio ir I priedo pakeitimas ir Tarnautojų teismo specialaus reglamento priėmimas).
6. Pagaliau visuose trijuose teismuose siūloma panaikinti terminų pratęsimo dėl nuotolių nuostatą (panaikinti 45 straipsnio pirmąją pastraipą) – taip *in concreto* nebeliktų šiuo metu procesinius terminus prailginančio visiems vienodo dešimties dienų laikotarpio.
7. Teisingumo Teismas siūlo, kad kai kurie iš šių pakeitimų, ypač Bendrojo Teismo teisėjų skaičiaus padidinimas, įsigaliotų nedelsiant. Išimties tvarka trys su Teisingumo Teismu susiję pakeitimai, t. y. pirmininko pavaduotojo pareigybės įsteigimas, didžiosios kolegijos sudėties pakeitimas ir priimant sprendimus posėdžiaujančių teisėjų kvoromo pakeitimas, būtų taikomi tik po pirmojo dalies Teisingumo Teismo teisėjų keitimo.
8. Komisija palankiai vertina Teisingumo Teismo iniciatyvą teisės aktų leidėjui teikti statuto pakeitimus. Iš tiesų per pastaruosius metus tiek Sąjungos teismams teikiamų

nagrinėti ginčų pobūdis, tiek jų apimtis gerokai pakito, visų pirma, dėl Sąjungos teisės raidos naujose srityse ir valstybių narių skaičiaus padidėjimo. Be to, Sąjungos plėtra stipriai paveikė vidinę teismų struktūrą, ypač padidėjus jų narių ir proceso kalbų skaičiui. Pagaliau trumpalaikiu ar vidutiniu laikotarpiu, ypač įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, gali įvykti ir kitokių pokyčių. Kad teismai prie tokių pokyčių prisiderintų tinkamai, būtina keisti jų organizavimą, išteklius ir darbo tvarką.

9. Prie prašymų pridėtuose motyvų pareiškimuose Teisingumo Teismas pateikia nuodugnią dabartinės padėties, reformos poreikių ir šiuos poreikius galinčių tenkinti sprendimų analizę. Komisija sutinka su dauguma teiginių.
10. Tačiau Teisingumo Teismo pasiūlymus reikia nuodugniai apsvarstyti, nes jie gali ilgam paveikti teisingumo sistemos įvaizdį Sąjungoje. Keisti tam tikro teismo statutą – visuomet atsakingas uždavinys, nes statutu grindžiamas visų teismo sprendimų teisėtumas. Statutu turi būti apsaugotas teismo nepriklausomumas, nešališkumas bei autoritetas ir, užtikrinant veiksmingą ir greitą jo darbą, realiai įgyvendinama piliečių teisė kreiptis į teismą.
11. Toliau teisės aktų leidėjo dėmesiui Komisija smulkiai išdėsto priežastis, dėl kurių ji pritaria Teisingumo Teismo pasiūlymams ir kartu siūlo kai kurias nuostatas pakeisti ir papildyti.
12. Komisija suvokia Teisingumo Teismo pasiūlymų poveikį biudžetui, tačiau nori pabrėžti, kad pirmiausia reikia užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą, pvz., nevilkinant teisingumo vykdymo, ir kad neigiamos ekonominės neveiksmingo teisingumo pasekmės kainuoja biudžetui veikiausiai daugiau nei biudžeto padidinimas, nors ir nėra tokios matomos.

Su Teisingumo Teismu susiję pakeitimai

13. Dėl paties Teisingumo Teismo: **pirmininko pavaduotojo pareigybės įsteigimas** atrodo pateisinamas. Kaip nurodo Teisingumo Teismas, ilgainiui pirmininko darbo krūvis smarkiai padidėjo, todėl panašu, kad būtų naudinga paskirti jį pavaduoti arba jam padėti eiti pareigas galintį pavaduotoją.
14. Teisingumo Teismo pirmininkas eina daug pareigų, nuo kurių vykdymo iš esmės priklauso sklandus teismo darbas. Šiuo atžvilgiu Komisija norėtų pabrėžti, kad labai svarbu greitai atlikti laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūras ir išnagrinėti apeliacinius skundus dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, už kuriuos Teisingumo Teismo pirmininkas atsako pirmiausia. Nepaprastai svarbu, kad tiek pirmoji, tiek apeliacinė instancija prašymus sustabdyti vykdymą arba taikyti kitas laikinas priemones išnagrinėtų kuo greičiau. Kitaip gali būti trukdoma ir Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojų, ir jos valstybių narių bei institucijų darbai. Būta atvejų, kai sprendimai dėl tam tikrų apeliacinių skundų dėl Bendrojo Teismo nutarčių taikyti laikinas apsaugos priemones priimti tik po ilgo laiko tarpo, kartais viršijančio vienus metus. Tokie terminai sunkiai suderinami su veiksmingos laikinos teisminės apsaugos principu. Įsteigus pirmininko pavaduotojo pareigybę, padėtis šioje srityje turėtų pagerėti.
15. Dėl Teisingumo Teismo pirmininko pavadavimo sąlygų kyla tam tikrų pastabų. Teisingumo Teismas siūlo, kad pirmininkas būtų pavaduojamas, „jei šis negali

vykdyti savo pareigų, jeigu jo vieta yra laisva arba jo prašymu“. Pagal tokią 9a straipsnio formuluotę pirmininkas galėtų savo nuožiūra prašyti jį pavaduoti ne tik, kai negali vykdyti savo pareigų, bet ir kiekvienu atskiru atveju bet kokioms – teisminėms, protokolinėms ar administracinėms – užduotims vykdyti. Tačiau konkrečiu laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūros atveju pagal Teisingumo Teismo siūlomą naujojo 39 straipsnio antrosios pastraipos formuluotę pavaduoti numatyta tik „tais atvejais, kai pirmininkas negali vykdyti savo pareigų“, o ne jo prašymu. Šią specialią 39 straipsnio nuostatą veikiausiai reikia vertinti kaip 9a straipsnyje nustatytos bendrosios taisyklės, kuri sudaro sąlygas pirmininką pavaduoti jo prašymu, išimtį.

16. Komisijos nuomone, objektyvus už laikinąją teisminę apsaugą atsakingo teisėjo, t. y. pirmininko (nebent jis negali vykdyti savo pareigų), pasirinkimas pateisinamas. Leisti pirmininkui savo nuožiūra kiekvienu atskiru atveju spręsti dėl pavadavimo vykstant laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrai nebūtų tikslinga. Tačiau Komisija mano, kad šis argumentas galioja visai teisminei pirmininko veiklai (t. y. ne tik kompetencijai priimti sprendimus dėl prašymų ir apeliacinių skundų, susijusių su laikinųjų apsaugos priemonių taikymu, bet ir pirmininkavimui visos sudėties teismo bei didžiosios kolegijos posėdžiams ir priimant sprendimus). Siekiant papildomos apsaugos nuo teismo šališkumo, būtų geriau, jei bylos pirmininkui arba jo pavaduotojui būtų paskiriamos vadovaujantis iš anksto nustatytais abstrakčiais, bendrais kriterijais (laikantis teisės ir pagal įstatymą sudaryto teismo principo), o ne kiekvienu atskiru atveju. Todėl Komisija siūlo, kad pirmininkas būtų pavaduojamas „jo prašymu“ tik protokolinėms ir administracinėms funkcijoms (įskaitant pirmininkavimą bendrajam Teisingumo Teismo posėdžiui) vykdyti. Šiuo tikslu ji siūlo 9a straipsnio antrąją pastraipą suformuluoti taip:

Pirmininko pavaduotojas padeda Teisingumo Teismo pirmininkui. Jis pavaduoja pirmininką, jei šis negali vykdyti savo pareigų arba jeigu jo vieta yra laisva. Jis taip pat pavaduoja pirmininką jo prašymu, išskyrus pirmininkavimą visos sudėties teismo bei didžiosios kolegijos posėdžiams ir 39 straipsnyje nurodytų funkcijų vykdymą.

17. Komisija taip pat palankiai vertina pirmininko pavaduotojo rinkimo trejų metų kadencijai ir galimo perrinkimo kitai kadencijai, kaip siūlo Teisingumo Teismas, principą. Tokiu būdu Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojo kadencija atitiktų pirmininko kadenciją.
18. Antras Teisingumo Teismo pasiūlymas susijęs su **didžiosios kolegijos sudėtimi**: siūloma jos teisėjų skaičių padidinti nuo trylikos iki penkiolikos, o iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkams nuolat nebedalyvauti didžiajai kolegijai nagrinėjant bylas.
19. Komisijos nuomone, darni Teisingumo Teismo praktikos raida neįmanoma be jame veikiančios didžiosios kolegijos, nagrinėjančios sudėtingas ar svarbius principinius klausimus keliančias bylas. Ji ne tik užtikrina, kad būtų paisoma daugelio Teisingumo Teismo teisėjų nuomonės, bet ir prisideda prie Teisingumo Teismo praktikos tvarumo. Be to, tai, kad šiuo metu iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkai nuolat dalyvauja ir didžiosios kolegijos, ir kolegijų, kurioms jie pirmininkauja, posėdžiuose, padeda išlaikyti įvairios sudėties Teisingumo Teismo praktikos darną.

20. Teisingumo Teisme, sudarytame iš 27 narių, penkiolikos teisėjų didžiajai kolegijai bus lengviau siekti minėtų tikslų. Tas pats pasakytina ir apie nuolatinį pirmininko pavaduotojo dalyvavimą posėdžiuose. Todėl šiems pakeitimams reikia pritarti.
21. Tačiau nuolatinio iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkų dalyvavimo nuostatos panaikinimas – reforma, kurios bendrą papildomą naudą įvertinti sunkiau. Aišku, priėmus tokį pakeitimą, sumažėtų dalis jiems tenkančio didelio darbo krūvio. Be to, kiti teisėjai galėtų dažniau dalyvauti didžiosios kolegijos veikloje, o tai padėtų geriau atsižvelgti į valstybių narių ir jų teisės sistemų įvairovę. Tačiau dėl tokios reformos didžiosios kolegijos sudėtis taptų dar įvairesnė nei anksčiau (šiuo metu penki nariai iš trylikos yra nuolatiniai, o po reformos liktų tik du iš penkiolikos), o tai galėtų kelti pavojų didžiosios kolegijos praktikos darnai ir pastovumui. Be to, jei iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkai nebeposėdžiautų didžiojoje kolegijoje, jie nebūtų išsamiai informuojami apie jos sprendimus.
22. Šiuo klausimu Komisija mano, kad galima šiek tiek pakeisti Teisingumo Teismo pasiūlymą siekiant išlaikyti didesnę didžiosios kolegijos sudėties pastovumą ir kartu pasiekti reformos tikslus.
23. Būtų galima išlaikyti Teisingumo Teismo siūlomą sudėtį ir kartu įvesti papildomą taisyklę, kad trys iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkai visada turi priklausyti didžiajai kolegijai.
24. Procedūros reglamente būtų išdėstytos teisėjų dalyvavimo kiekvienoje byloje sąlygos, veikiausiai numatant dviejų rotacinių sąrašų sistemą (vietoj šiuo metu vieno sąrašo), taip pat pateiktas iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkų sąrašas ir kitas likusių teisėjų sąrašas. 16 straipsnio antrojoje pastraipoje būtų numatyta, kad:
- Didžiąją kolegiją sudaro penkiolika teisėjų. Jai pirmininkauja Teisingumo Teismo pirmininkas. Didžiosios kolegijos nariai taip pat yra pirmininko pavaduotojas, trys iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkai ir kiti teisėjai. Trijų iš penkių teisėjų sudarytų kolegijų pirmininkų ir kitų teisėjų paskyrimo taisyklės nustatomos procedūros reglamente.*
25. Komisija palankiai vertina Teisingumo Teismo siūlymą **padidinti** didžiajai kolegijai ir visos sudėties teismui priimant sprendimus posėdžiaujančių teisėjų (atitinkamai vienuolika ir septyniolika teisėjų) **kvorumą**.
26. Pagaliau 20 straipsnio pakeitimu – susipažinimo per teismo posėdį su teisėjo pranešėjo pateiktu pranešimu nuostatos panaikinimu, tik panaikinama jau pasenusi taisyklė. Dėl jos negali kilti prieštaravimų.
27. Taigi, Komisija pritaria visiems su Teisingumo Teismu susijusiems pasiūlymams ir kartu siūlo:
- aiškiau apibrėžti, kokiais atvejais Teisingumo Teismo pirmininką gali pavaduoti pirmininko pavaduotojas;
 - užtikrinti didesnę išplėstos didžiosios kolegijos sudėties pastovumą.

Su Bendruoju Teismu susiję pakeitimai

28. Teisingumo Teismas suvokia, kad būtina kuo ryžtingiau ir greičiau mažinti Bendrojo Teismo nebaigtų nagrinėti bylų skaičių ir sutrumpinti jų nagrinėjimo trukmę. Kaip Teisingumo Teismas nurodo motyvų pareiškime, jam teko pasirinkti vieną iš dviejų Sutartyse numatytų reformų galimybių: padidinti teisėjų skaičių arba įsteigti vieną ar kelis specializuotus teismus. Jis siūlo Bendrojo Teismo teisėjų skaičių padidinti iki trisdešimt devynių.
29. Komisija pritaria Teisingumo Teismo pasirinkimui, tačiau reikėtų atsižvelgti į toliau išdėstomas jos pastabas. Pirmą, reikia kuo skubiau spręsti Bendrojo Teismo nebaigtų nagrinėti bylų gausos klausimą. Užkirsti kelią naujų bylų srautui galima tik nedelsiant padidinus teisėjų skaičių remiantis dabartinėmis administracinėmis struktūromis ir kartu gerokai sumažinus susikaupusių nebaigtų nagrinėti bylų skaičių. Įsteigus vieną arba kelis specializuotus teismus, poveikis pasireikštų tik po ilgo laiko tarpo¹. Antra, kadangi Bendrojo Teismo nagrinėjamų ginčų pobūdis nepastovus, reikalingas lankstus sprendimas. Dėl antrinės teisės raidos iš tiesų nuolat kyla naujų kategorijų ginčų, kurių skaičių ir pastovumą sunku nustatyti iš anksto. Antai nors pastaraisiais metais dažnai manyta, kad daugybę ginčų gali kelti Cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų reglamentas, labiausiai padaugėjo skundų dėl bendros užsienio ir saugumo politikos mechanizmais grindžiamų sprendimų taikyti sankcijas fiziniams arba juridiniams asmenims. Nėra lengva numatyti ir pastarojo įvairių agentūrų įsteigimo pasekmes vidutiniu laikotarpiu, ypač finansų srityje. Atsižvelgiant į tokį nepastovumą, bent jau šiuo metu neatrodo, kad įsteigus specializuotus teismus, būtų galima išspręsti tokios raidos keliamus klausimus. Lankstesnis sprendimas, apie kurį kalbama kituose šios nuomonės punktuose, būtų pačiame Bendrajame Teisme įsteigti specializuotas kolegijas. Panašu, kad įsteigus specializuotus teismus, nebūtų ilgam išspręsta ir Bendrajam Teismui tenkančio pernelyg didelio darbo krūvio problema, kuri juntama ne tik atskirose srityse, bet ir nagrinėjant visų pirma sudėtingas bylas, pvz., susijusias su konkurencija ar valstybės pagalbos kontrole.
30. Nustatant, kiek reikėtų papildomų teisėjų, netikrumas neišvengiamas. Tačiau užtektų, kaip siūloma, Bendrąjį Teismą papildyti dvylika teisėjų ir taip sudaryti keturias naujas kolegijas, kad iš esmės pagerėtų jo gebėjimai nagrinėti bylas.
31. Norint atlikti siūlomą statuto 48 straipsnio pakeitimą, reikia atitinkamai keisti ir 47 straipsnį. Šiuo metu pagal statuto 47 straipsnį Bendrajam Teismui ir jo nariams taikomos kelios su Teisingumo Teismu susijusios jo nuostatos, visų pirma 9 straipsnio pirmoji pastraipa, kurioje nustatyta, kad „Kas treji metai yra keičiama dalis teisėjų, pakaitomis keičiami keturiolika ir trylika teisėjų.“ Kadangi Bendrojo Teismo teisėjų skaičius nebėra toks kaip Teisingumo Teismo, ši nuostata nebegali Bendrajam Teismui būti taikytina tokios formuluotės, kokios yra dabar. Todėl Komisija siūlo Teisingumo Teismo pasiūlymą iš dalies keisti taip:
- įterpti tokios formuluotės 6a punktą:

¹ Antai nuo Tarnautojų teismo steigimo pasiūlymo pateikimo (COM(2003) 705, 2003 10 19) iki faktinės teismo veiklos pradžios (Teisingumo Teismo pirmininko sprendimas, skelbiantis Europos Sąjungos tarnautojų teismo įkūrimą pagal teisės aktus, ESOL L 325, 2005 12 12) praėjo daugiau nei dveji metai.

47 straipsnio pirmoji pastraipa pakeičiama taip:

„9a², 14 ir 15 straipsniai, 17 straipsnio pirmoji, antroji, ketvirtoji bei penktoji pastraipos ir 18 straipsnis taikomi Bendrajam Teismui ir jo nariams.“

– 7 punktą suformuluoti taip:

48 straipsnis pakeičiamas taip:

„Bendrajį Teismą sudaro trisdešimt devyni teisėjai.

Kas treji metai keičiama dalis teisėjų: pakaitomis keičiami dvidešimt ir devyniolika teisėjų.“

32. Be šio techninio pakeitimo, Bendrojo Teismo papildymas dvylika teisėjų kelia du svarbius klausimus: iki trisdešimt devynių teisėjų išplėsto Bendrojo Teismo darbo tvarkos ir teisėjų paskyrimo sistemos. Abu klausimai, iš dalies tarpusavyje susiję, nagrinėjami toliau.
33. **Bendrojo Teismo vidaus darbo tvarkos** klausimu Komisija mano, kad būtina priimti papildomus statuto pakeitimus siekiant padidinti Bendrojo Teismo teisėjų skaičiaus padidinimo poveikį jo darbo veiksmingumui. Be to, kartu reikėtų atitinkamai keisti Bendrojo Teismo procedūros reglamentą.
34. Šiuo metu Bendrojo Teismo darbas grindžiamas visiškos lygybės tarp įvairių kolegijų, kurių kiekviena visų kategorijų bylas nagrinėja automatinės rotacijos tvarka, principu. Nuo bylų nagrinėjimo automatinės rotacijos tvarka Bendrojo Teismo pirmininkas gali atleisti tik išimtiniais atvejais. Dėl tokios darbo tvarkos visi teisėjai privalo išmanyti įvairiausias teisės sritis: konkurencijos teisę, intelektinės nuosavybės teisę, žemės ūkio srities ginčus ir kt. Apeliacinių skundų kolegijos teisėjai dirba paeiliui.
35. Komisijos nuomone, iš 39 teisėjų sudarytas teismas negalės toliau dirbti tokia tvarka. Įsteigus daugiau kolegijų, įvairių kategorijų bylų paskirstymas taptų dar painesnis. Atsižvelgiant į tai, kad kasmet Bendrajam Teismui tenka per 600 naujų bylų, kiekvienas teisėjas pranešėjas gautų apie penkiolika su įvairiausiais klausimais susijusių bylų.
36. Todėl panašu, kad norint veiksmingiau ir greičiau išnagrinėti bylas, kartu išlaikant lankstumą, reikalingą siekiant prisitaikyti prie naujo pobūdžio ginčų, būtina tam tikra kelių Bendrojo Teismo kolegijų specializacija pagal sritį.
37. Nors Bendrasis Teismas specializavimosi tvarką turėtų nustatyti procedūros reglamente, siekiant tvarumo principas turėtų būti įtrauktas į patį statutą. Būtų galima konkrečiai numatyti, kad Bendrasis Teismas įsteigia pakankamai specializuotų kolegijų, bet kokių atveju ne mažiau kaip dvi. Šiuo tikslu statuto 50 straipsnis galėtų būti papildytas pastraipa, įterpta tarp pirmos ir antros pastraipų:

² Dėl nuorodos į 9a straipsnį įterpimo žr. šios nuomonės 39 punktą.

„Klausimams, dėl kurių kyla daug ginčų, nagrinėti Bendrasis Teismas sudaro pakankamai specializuotų kolegijų, kurioms paskiriamos su šiais klausimais susijusios bylos. Specializuotų kolegijų negali būti mažiau nei dvi.“

38. Dėl **Bendrojo Teismo pirmininko**: pagal dabartinę sistemą didžiąją jo laiko dalį užima prašymų taikyti laikinąsias priemones nagrinėjimas, todėl nelieka pakankamai laiko bendram bylos administravimui. Be to, tokiam administravimui užtikrinti jam trūksta įgaliojimų.
39. Todėl Komisija rekomenduoja Bendrojo Teismo pirmininkui padėti paskirti pavaduotoją, kaip siūloma Teisingumo Teismo atveju. Šiuo tikslu užtektų nustatyti, kad Bendrajam Teismui taikomas naujasis 9a straipsnis. Todėl nuoroda į pastarąją nuostatą turėtų būti įterpta 47 straipsnio pirmojoje pastraipoje. Kartu Bendrojo Teismo procedūros reglamentą reikėtų pakeisti taip, kad būtų sustiprinti pirmininko įgaliojimai, susiję su bylų administravimu ir ypač jų paskirstymu teisėjams.
40. Kad pakeitimas būtų veiksmingesnis, pirmininko pavaduotojas galėtų su pirmininku dalytis prašymų taikyti laikinąsias priemones administravimo užduotimi. Tokiu atveju 47 straipsnio pirmojoje pastraipoje būtų daroma nuoroda tik į 9a straipsnio pirmąją pastraipą ir būtų ištrauktas naujas 48a straipsnis, kuris būtų suformuluotas taip:
- Pirmininko pavaduotojas padeda Bendrojo Teismo pirmininkui. Jis pavaduoja pirmininką, jei šis negali vykdyti savo pareigų arba jeigu jo vieta yra laisva. Jis taip pat pavaduoja pirmininką 39 straipsnyje nurodytoms funkcijoms vykdyti procedūros reglamente numatytomis sąlygomis.*
41. Pagaliau, žvelgiant iš praktinės pusės, Komisijos nuomone, skirti Bendrajam Teismui biudžeto lėšų, kurias pasitelkęs jis galėtų įdarbinti daug papildomų teisėjų padėjėjų, reikėtų tik pasiekus principinį susitarimą dėl teisėjų skaičiaus padidinimo, nelaukiant, kol bus priimti ir įsigalios statuto pakeitimai. Naujieji teisėjų padėjėjai, priskirti prie dabartinių teisėjų, galėtų šiems leisti pradėti nagrinėti bylas, kol pareigų neužėmė naujieji teisėjai, kuriems šie padėjėjai galėtų būti priskirti vėliau.
42. Antras klausimas, kurį kelia Bendrojo Teismo teisėjų skaičiaus padidinimas, – **teisėjų paskyrimo sistema**. Bendrojo Teismo teisėjų paskyrimo taisyklės tiesiogiai nustatytos Sutartyse. Kaip ir Teisingumo Teismo atveju, valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu teisėjai skiriami šešerių metų kadencijai (ES sutarties 19 straipsnio 2 dalis ir SESV 254 straipsnio antroji pastraipa). 254 straipsnyje taip pat numatyta, kad kas treji metai keičiama dalis teisėjų. Statute gali būti nustatytas tik teisėjų skaičius (SESV 254 straipsnio pirma pastraipa), su sąlyga, kad Bendrąjį Teismą sudaro ne mažiau kaip po vieną teisėją iš kiekvienos valstybės narės (ES sutarties 19 straipsnio 2 dalis).
43. Kadangi teisės aktų leidėjas neturi kompetencijos papildyti šias taisykles, neformaliai susitarti dėl paskyrimo sistemos turi valstybės narės. Panašu, kad, norint teisėjus paskirti greitai ir taikiai, tokia sistema praktiškai būtina, nes paskirtinų teisėjų skaičius neatitinka nei valstybių narių skaičiaus, nei tokio skaičiaus kartotinio.
44. Todėl Komisija ragina valstybės nars teisės aktų leidėjui tvirtinant statuto pakeitimus priimti bendrą deklaraciją, kurioje būtų apibūdinta jų sutarta paskyrimo

sistema. Informavimo dėlei deklaracija galėtų būti skelbiama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

45. Komisija mano, kad rinkdamosi paskyrimo sistemą valstybės narės turėtų neužmiršti atsižvelgti į kelis pagrindinius tikslus. Visų pirma reikia užtikrinti, kad būtų paskirti tinkamiausi ir labiausiai kvalifikuoti eiti pareigas asmenys. Šis tikslas iš dalies įgyvendinamas SESV 255 straipsniu įsteigto komiteto nuomonėmis. Be to, reikia užtikrinti tam tikrą Bendrojo Teismo sudėties pastovumą, kuo labiau išsaugant galimybę keisti teisėjus. Atsižvelgiant į Bendrojo Teismo nagrinėjamų klausimų techninį pobūdį ir išaugusį specializacijos poreikį, svarbu užtikrinti, kad būtų galima pratęsti veiksmingai dirbusių teisėjų kadenciją. Jei teisėjų skaičių padidinus nuo 27 iki 39, tokios galimybės neliktų, reiktų rimtai susimąstyti, ar tokia reforma reikalinga. Kartu Komisija suvokia, kad valstybės narės nori tokios sistemos, kuri kuo geriau Bendrojo Teismo sudėtyje atspindėtų visų valstybių narių teisės sistemas.
46. Be jokios abejonės, teisėjų skaičių padidinus nuo 27 iki 39 ir kas trejus metus keičiant dalį teisėjų (20 ir 19), bus sunkiau vienu metu siekti šių tikslų.
47. Tačiau Komisija mano, kad galima rasti visas puses tenkinančių sprendimų, ir šiuo tikslu siūlo valstybėms narėms apsvarstyti dvi toliau aptariamąs alternatyvias sistemas.
48. Pirmojo modelio tikslas – užtikrinti, kad būtų griežtai paisoma valstybių narių lygybės principo laikantis tolygios rotacijos tvarkos, ir kartu kuo labiau išsaugoti galimybę keisti teisėjus. Šis modelis būtų grindžiamas dviem pagrindiniais principais: Bendrąjį Teismą turi sudaryti ne mažiau kaip po vieną teisėją ir ne daugiau kaip po du teisėjus, turinčius kiekvienos valstybės narės pilietybę, o kai du teisėjai turi tą pačią pilietybę, jų kadenciją turi skirti trejų metų laiko tarpas (nes kadencijos sutapimas galėtų kelti grėsmę šių teisėjų nepriklausomumui: jiems tektų konkuruoti dėl būsimos kadencijos). Laikantis abiejų principų, teisėjai būtų skiriami taip:
 - sudaromas dvidešimt septynių valstybių narių rotacijos sąrašas. Sąrašas galėtų būti sudaromas traukiant burtus arba laikantis Sutarčių protokolo Nr. 36 3 straipsnio 3 dalyje nustatytos tvarkos;
 - kiekvieną kartą keičiant dalį teisėjų, visų pirma nustatomos valstybės narės, kurių piliečių nėra tarp dvidešimt (ar devyniolikos) teisėjų, įpusėjusių kadenciją, ir tiek teisėjų, turinčių šių valstybių pilietybę, paskiriama pirmiausia. Tai gali būti teisėjai, kurių kadencija baigiasi (su sąlyga, kad yra nustatytos valstybės narės pilietybę turinčių teisėjų), arba nauji teisėjai;
 - po to, siekiant nustatyti valstybes nares, kurių teisėjai dar nepaskirti, laikomasi iš anksto sudaryto rotacijos sąrašo ir paskiriami ne daugiau kaip du teisėjai iš kiekvienos valstybės narės. Vėlgai tai gali būti teisėjai, kurių kadencija baigiasi (su sąlyga, kad yra nustatytos valstybės narės pilietybę turinčių teisėjų), arba nauji teisėjai;
 - kitą kartą keičiant dalį teisėjų, laikomasi tokios pat tvarkos, toliau paeiliui renkantis iš rotacijos sąrašo (t. y. pradėdant nuo valstybės narės, kuri eina iškart

po valstybės narės, kurios pilietybę turintis teisėjas buvo paskirtas paskutinį kartą);

- nustatytos valstybės narės kandidatų tinkamumą svarsto SESV 255 straipsnyje numatytas komitetas. Kad ir kokia būtų komiteto nuomonė, paskyrimo sistema taikoma be išlygų. Kitaip tariant, jei dėl tam tikros kandidatūros kyla abejonių, valstybė narė gali pasiūlyti kitą kandidatą.

49. Antrojo Komisijos siūlomo modelio tikslas – užtikrinti pusiausvyrą tarp tikslo kuo geriau atspindėti visų valstybių narių teisės sistemas ir būtinybės tenkinti Bendrojo Teismo, kurį veikia sudarytų kiekvienoje srityje besispecializuojančios kolegijos, poreikius. Šiuo tikslu pusė naujų teisėjų (t. y. šeši) būtų paskirti laikantis specializacijos poreikius atitinkančios tvarkos.

50. Kaip ir pirmojo modelio atveju, pagrindinis principas būtų tas, kad Bendrąjį Teismą turėtų sudaryti ne mažiau kaip po vieną teisėją ir ne daugiau kaip po du teisėjus, turinčius kiekvienos valstybės narės pilietybę. Teisėjai būtų skiriami taip:

- kiekvieną kartą keičiant dalį teisėjų, trys teisėjai atrenkami atsižvelgiant į teisinę kvalifikaciją, reikalingą posėdžiauti vienoje iš Bendrojo Teismų įsteigimų specializuotų kolegijų. Šiuo tikslu kiekviena valstybė narė gali pasiūlyti po vieną kandidatą. Atranką iš šių kandidatų vykdo valstybės narės, remdamosi SESV 255 straipsnyje nurodyto komiteto iš anksto pateikta nuomone. Valstybės narės komiteto prašo atsižvelgti savo nuomonėje į kvalifikaciją tam tikros specializuotos kolegijos srityje ir suskirstyti kandidatus, kurių tinkamumas patvirtintas, pagal nuopelnus. Kad teisėjų skyrimas neužstrigtų arba neveluotų, valstybės narės turėtų iš anksto susitarti dėl pozicijos, kurios laikysis komitetui pateikus savo nuomonę;
- likę šešiolika arba septyniolika teisėjų būtų skiriami laikantis pirmajame modelyje numatytos rotacijos sistemos, išskyrus vieną išimtį: keičiant dalį teisėjų, valstybė narė, kurios pilietis paskirtas teisėju po atrankos, kurią vykdančią atsižvelgta į specializaciją, negali tuo pačiu metu pasinaudoti teise paskirti teisėją iš rotacijos sąrašo.

51. Be to, reikėtų patikslinti **pirmojo dvylikos papildomų teisėjų paskyrimo tvarką**. Kadangi padėtis šiuo metu tokia, kad būtina skubiai rasti išeitį, negalima laukti, kol 2013 ir 2016 m. bus keičiama dalis Bendrojo Teismo teisėjų, ir tik tada jį paeiliui papildyti dviem šešių teisėjų grupėmis. Priešingai, dvylika naujų teisėjų reikia paskirti kuo greičiau po statuto pakeitimo įsigaliojimo. Kartu naujų teisėjų kadenciją reikia suderinti su dabartinių teisėjų kadencija, kaip reikalaujama SESV 254 straipsnyje, kuriame numatyta, kad kas treji metai keičiama dalis teisėjų. Komisija siūlo šiuo tikslu naujų teisėjų pareigų trukmę suderinti su Bendrojo Teismo teisėjų dalies keitimo dažnumu ir ją pailginti tiek, kiek reikia. Jei visi šie reikalavimai bus įvykdyti, pirmų naujų teisėjų kadencija neatitiks Sutartyse numatytos šešerių metų kadencijos.

52. Atsižvelgdama į tai, Komisija mano, kad dėl teisinio saugumo sumetimų Teisingumo Teismo pasiūlymą reikia papildyti pereinamojo laikotarpio nuostata. Joje būtų numatyta, kad naujieji teisėjai pradeda eiti pareigas nedelsiant, iki oficialios jų pirmosios šešerių metų kadencijos pradžios. Be to, joje būtų nustatyta atitinkama

naujųjų teisėjų pareigų vykdymo trukmė. Ši taisyklė galėtų būti nustatyta naujoje 3 straipsnio 3 dalyje:

3. Dvylika teisėjų, paskirtų įsigaliojus šiam reglamentui, pradeda eiti pareigas nedelsiant po priesaikos. Šeši iš jų atrenkami traukiant burtus, o jų kadencija baigiasi praėjus šešeriems metams po pirmojo Bendrojo Teismo teisėjų dalies pakeitimo įsigaliojus šiam reglamentui. Kitų šešių teisėjų kadencija baigiasi praėjus šešeriems metams po antrojo Bendrojo Teismo teisėjų dalies pakeitimo įsigaliojus šiam reglamentui.

53. Komisija siūlo pirmųjų papildomų dvylikos teisėjų pilietybę nustatyti traukiant burtus arba laikantis Sutarčių protokolo Nr. 36 3 straipsnio 3 dalyje nustatytos tvarkos.

Su Tarnautojų teismu susiję pakeitimai

54. Teisingumo Teismas siūlo numatyti statute galimybę papildyti specializuotus teismus *ad interim* teisėjais ir taip užpildyti teisėjų, kurie ilgą laiką negali dalyvauti nagrinėjant bylas, spragą. Siūloma tokią galimybę suteikti tik Tarnautojų teismui ir priimti specialų šio teismo reglamentą. Pagal reglamentą Taryba paskirtų tris *ad interim* teisėjus iš buvusių Teisingumo Teismo narių tarpo. Vienas iš jų būtų pakviestas užimti pareigas, jei Tarnautojų teismo teisėjas realiai arba numatomai negalėtų dalyvauti nagrinėjant bylas bent tris mėnesius.
55. Komisija suvokia, kad teismui, kurį sudaro ribotas teisėjų skaičius, vieno arba kelių narių nedalyvavimas gali kelti didelių praktinių sunkumų. Siūlomas problemos sprendimas atrodo tinkamas.
56. Priėmus šį reglamentą, reikės iš dalies keisti Tarnautojų teismo procedūros reglamento nuostatas dėl kolegijų sudėties ir bylų paskirstymo. *Ad interim* teisėjai prerogatyvomis naudosis tik nagrinėdami jiems priskirtas bylas, o tai reiškia, kad jie nedalyvaus procedūros reglamente numatytoje rotacijos sistemoje.
57. Dėl šio reglamento projekto 2 ir 5 straipsnių kyla tam tikrų pastabų.
58. Dėl 2 straipsnio: reikėtų patikslinti, kokia eilės tvarka visi trys *ad interim* teisėjai būtų kviečiami užimti pareigas, kai vienas iš teisėjų ilgą laiką negalėtų dalyvauti nagrinėjant bylą. Komisija rekomenduoja šį klausimą apibrėžti Tarybos sprendime dėl *ad interim* teisėjų sąrašų sudarymo. 2 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos pabaigoje būtų galima įterpti taip suformuluotą sakinį:

Šiame sąraše nustatoma ad interim teisėjų kvietimo užimti pareigas pagal 2 dalies antrąją pastraipą eilės tvarka.

59. Be to, 2 straipsnio 2 dalies antrojoje pastraipoje žodžius „eilės tvarka“ reikia įterpti po žodžių „Tarnautojų teismo pirmininkas kviečia [...] *ad interim* teisėją“.
60. Nors 5 straipsnyje vartojama ta pati terminija (*ad interim* teisėjai „nustoja eiti pareigas“), kalbama apie du skirtingus dalykus: pirmojoje ir trečiojoje pastraipose – apie galutinį *ad interim* teisėjo išbraukimą iš sąrašo, o antrojoje pastraipoje – apie faktinę jo pareigų vykdymo pabaigą: *ad interim* teisėjas nepraranda savo statuso ir neišbraukiamas iš sąrašo, tačiau nustoja dirbti grįžus teisėjui, kurį laikinai pakeitė.

Komisija siūlo geriau išskirti abi situacijas ir jas nagrinėti dviejuose atskiruose straipsniuose.

61. Be to, laikinai pakeisto teisėjo grįžimo atveju numatyta, kad Tarnautojų teismas (visi nuolatiniai Tarnautojų teismo teisėjai ar atitinkamos sudėties teisėjai?) gali savo nuožiūra palikti *ad interim* teisėją toliau eiti pareigas, kol bus (visiškai ar iš dalies?) užbaigtos bylos, kurias nagrinėjant jis dalyvavo. Tokia nuostata kiek kritikuotina, nes galėtų sumažinti *ad interim* teisėjų nepriklausomumą, kadangi sprendimas, ar juos palikti toliau eiti pareigas, priklausytų nuo nuolatinių teisėjų, su kuriais jie dirba, nuomonės. Dėl šios priežasties Komisija mano, kad tikslingiau būtų numatyti objektyvų kriterijų, kuriuo remiantis būtų nustatomos bylos, kuriose *ad interim* teisėjas būtų paliktas toliau eiti pareigas net po to, kai grįžta teisėjas, kurį jis laikinai pakeitė. Pavyzdžiui, ji siūlo numatyti, kad *ad interim* teisėjas būtų paliktas eiti pareigas tol, kol bus užbaigtos visos bylos, kurios jam buvo paskirtos nagrinėti. Tai užtikrintų didesnę teismo sudėčių pastovumą. Todėl Komisija rekomenduoja taip suformuluoti reglamento 5 straipsnį:

5 straipsnis

Ad interim teisėjas išbraukiamas iš 2 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje numatyto sąrašo jam mirus, atsistatydinus ar priėmus sprendimą atleisti jį iš pareigų statuto 6 straipsnio pirmojoje ir antrojoje pastraipose numatytais sąlygomis.

Vietoj kiekvieno ad interim teisėjo, kurio pavardė išbraukiama iš 2 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje numatyto sąrašo, likusiam minėto sąrašo galiojimo laikui pagal šioje nuostatoje numatytą procedūrą įrašomas kitas asmuo.

5a straipsnis

Ad interim teisėjas nustoja eiti pareigas, kai teisėjas, kurį jis laikinai pakeičia, vėl gali vykdyti savo pareigas. Tačiau ad interim teisėjas paliekamas toliau eiti pareigas, kol bus užbaigtos visos bylos, kurios jam buvo paskirtos nagrinėti.

Su visais teismais susiję pakeitimai

62. Galiausiai Komisija siūlo panaikinti visiems vienodą terminų pratęsimo dėl nuotolių dešimties dienų laikotarpį, nes jis nebeapima naujų technologijų epochoje.
63. Šiandien jis nebeatitinka paskirties, dėl kurios buvo įvestas: kompensuoti dokumentų pristatymo paštu teismams laiką. Bet tiesa ir tai, kad neretai papildomas laikas labai praverčia bylų šalims ir suinteresuotosioms šalims, kad galėtų laiku pateikti rašytinius pareiškimus ir pastabas.
64. Komisijos nuomone, toks pakeitimas nėra prioritetas, jį pačią tenkintų ir dabartinė sistema. Tačiau ji neprieštarautų ir dėl terminų pratęsimo dėl nuotolių laikotarpio panaikinimo.

65. Vis dėlto, jei papildomas dešimties dienų laikotarpis būtų panaikintas, Komisija rekomenduotų pailginti kai kuriuos statute numatytus terminus³:
- rašytinių pastabų pateikimo per du mėnesius terminą (Statuto 23 straipsnio antroji pastraipa) reikėtų pratęsti iki dešimties savaičių dėl visų pirma valstybėms ir institucijoms tenkančio neretai sudėtingo šių pastabų rengimo;
 - apeliacinio skundo dėl tam tikro Bendrojo Teismo (56 straipsnio pirmoji pastraipa) ar Tarnautojų teismo (I priedo 9 straipsnio pirmoji pastraipa) sprendimo padavimo per du mėnesius terminą taip pat reikėtų pratęsti iki dešimties savaičių, nes per šį terminą šalys turi priimti principinį sprendimą dėl apeliacinio skundo padavimo (o tai dėl vidaus darbo tvarkos gali užtrukti) ir jį parengti;
 - apeliacinio skundo dėl Bendrojo Teismo ar Tarnautojų teismo sprendimo atmesti prašymą įstoti į bylą terminą (57 straipsnio pirmoji pastraipa ir I priedo 10 straipsnio pirmoji pastraipa) reikėtų pratęsti iki trijų savaičių.
66. Pailginti reikėtų ir kitus teismų procedūros reglamentuose nustatytus terminus:
- prašymo priešpriešinį apeliacinį skundą papildyti dubliku ar po dubliko įteikimo jį papildyti kitu pareiškimu pateikimo per septynias dienas terminą (Teisingumo Teismo procedūros reglamento 117 straipsnio 1 ir 2 dalių paskutinis sakinys ir Bendrojo Teismo 143 straipsnio 1 ir 2 dalių paskutinis sakinys);
 - pastabų dėl peržiūros pateikimo per vieną mėnesį terminą (Teisingumo Teismo procedūros reglamento 123e straipsnio antroji pastraipa);
 - pastabų dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo per du mėnesius terminą (Teisingumo Teismo procedūros reglamento 123g straipsnio trečioji pastraipa).
67. Galiausiai rekomenduojama, panaikinus nuotolių laikotarpį, procesinius terminus sustabdyti per pirmąsias dvi rugpjūčio mėnesio savaites ir nuo gruodžio 20 d. iki sausio 3 d., nes per šias teismų atostogas būtų itin sunku laikytis dešimčia dienų sutrumpintų terminų.

Išvada

Komisija palankiai vertina Teisingumo Teismo siūlomą statuto pakeitimą, su sąlyga, kad atsižvelgiama į šios nuomonės 16, 23–24, 31, 37, 40, 52, 58, 59, 61 ir 65 punktuose nurodytus pakeitimus, o valstybės narės kartu sukuria Bendrojo Teismo teisėjų paskyrimo sistemą.

Ši nuomonė perduodama Europos Parlamentui ir Tarybai.

³ Tiesiogiai Sutartyse numatytų terminų, pvz., SESV 263 straipsnyje nustatyto ieškinių dėl aktų panaikinimo pateikimo per du mėnesius termino arba 269 straipsnyje numatyto vieno mėnesio termino, keisti negalima.